

**SECȚIA DE ȘTIINȚE
SOCIALE, ECONOMICE,
UMANISTE ȘI ARTE
A ACADEMIEI DE ȘTIINȚE
A MOLDOVEI**

bd. Ștefan cel Mare, 1
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova
tel: +(373 22) 27-21-07
Fax: +(373 22) 27-21-07
e-mail: sectia.sseua.asm@gmail.com

**SECTION OF SOCIALS,
ECONOMICS,
HUMANITIES SCIENCES
AND ARTS OF THE ACADEMY
OF SCIENCES OF MOLDOVA**

Ștefan cel Mare Ave, 1
MD-2001, Chișinău,
Republic of Moldova
tel: +(373 22) 27-21-07
Fax: +(373 22) 27-21-07
e-mail: sectia.sseua.asm@gmail.com

**AVIZUL BIROULUI SECȚIEI ȘTIINȚE SOCIALE, ECONOMICE,
UMANISTICE ȘI ARTE**

asupra raportului „Proiectului Moldo-Turc” 2025-2026, 25.80013.0807.02TR A socio-cultural model attempt to preserve the gagauz language and culture: turning healthy bilingualism into an advantage for the gagauz, dr. Gullu KARANFIL, Prioritatea Strategică IV. Provocări societale, Universitatea de Stat din Comrat, perfectat în baza audierii raportului și a concluziilor experților delegați (Biroul Secției Științe Sociale, Economice, Umanistice și Arte a Academiei de Științe a Moldovei din 24 decembrie 2025)

I) Atingerea scopului, obiectivelor și rezultatelor declarate în propunerea de proiect în corelare cu cele obținute după implementarea proiectului:

În anul 2025, proiectul și-a atins în linii generale obiectivele etapei prevăzute, respectiv crearea unei baze științifice solide pentru elaborarea unui model sociocultural de conservare a limbii și culturii găgăuze. A fost constituită o echipă de cercetători instruiți în metodologia cercetării calitative, au fost desfășurate investigații de teren extinse în Turcia și în Republica Moldova, iar volumul de date empirice colectate (interviuri individuale și grupuri focale) a depășit indicatorii planificați inițial. Rezultatele obținute au fost sistematizate în rapoarte analitice, arhivate în format digital și valorificate prin produse media (documentar, interviuri video), precum și prin materiale educaționale. Aceste realizări confirmă coerența dintre obiectivele stabilite și rezultatele obținute și demonstrează nivelul ridicat de pregătire al proiectului pentru etapa de implementare practică planificată pentru anul 2026.

II) Diseminarea rezultatelor obținute (numărul de publicații):

Diseminarea informațiilor a fost realizată prin intermediul paginii oficiale a Proiectului „MODELGAGAUZ” de pe site-ul Universității de Stat din Comrat, prin postul regional „Radio Moldova Comrat”, precum și prin rețelele de socializare (Facebook). Publicarea materialelor video — un film documentar structurat în două părți și o serie de patru interviuri cu copii și adolescenți realizate în limba găgăuză — pe canalul de YouTube al proiectului este planificată pentru luna decembrie 2025 (<https://www.youtube.com/@modelgagauz>). La momentul raportării, aceste materiale nu sunt încă disponibile publicului larg.

Volumul „*Qualitative Methodology and Participatory Action Research*” se află în proces de editare și pregătire pentru tipar, publicarea acestuia fiind planificată, de asemenea, pentru luna decembrie 2025. Articolul științific comun (SCOPUS/WoS) nu a fost elaborat în această etapă, raportul explicând că o parte semnificativă a timpului a fost alocată activităților de colectare și analiză a datelor empirice. În locul articolului planificat, autorii au elaborat și transmis la tipar o broșură informativă de dimensiuni reduse, care este finalizată și urmează să fie distribuită în luna decembrie 2025.

III) Valoarea socio-economică a rezultatelor obținute (brevete de invenție, alte forme de proprietate intelectuală, materializarea rezultatelor, perspective de implementare etc):

Proiectul a sistematizat și adaptat o metodologie modernă de cercetare de teren pentru studierea comunităților găgăuze, adecvată specificului socio-cultural al acestora. Instrumentele

metodologice dezvoltate în cadrul proiectului au o importanță semnificativă pentru cercetarea în domeniul micro-sociolingvisticii și al antropologiei culturale aplicate grupurilor etnice de dimensiuni reduse. Metodologia de cercetare participativă utilizată și-a demonstrat viabilitatea și potențialul de a fi replicată ca model pentru studii similare dedicate minorităților lingvistice din Europa de Est și din alte regiuni.

O realizare deosebit de relevantă a proiectului constă în instruirea cu succes a 25 de cercetători, contribuind astfel la consolidarea capacității științifice și la crearea unei baze sustenabile pentru cercetare pe termen lung. Totodată, corpusul de date etnografice și sociolingvistice unice, colectat în cadrul proiectului și pus la dispoziție printr-o arhivă digitală structurată, reprezintă o resursă valoroasă, cu potențial ridicat de utilizare în cercetări comparative viitoare.

IV) Eficiența colaborării între organizația din R. Moldova și partenerii de peste hotare:

Implementarea proiectului a fost caracterizată de o colaborare internațională și multilaterală activă, desfășurată în principal cu instituții academice de prestigiu din Republica Turcia, respectiv Universitatea Maltepe (Istanbul) și Universitatea Tracia (İzmir). În ceea ce privește sprijinul metodologic, Universitatea Maltepe a avut un rol esențial în elaborarea și implementarea curriculumului cursului online intensiv de șase săptămâni „Cercetare în Științe Sociale: un curs de cercetare colaborativă și metodologie calitativă”. Programul educațional a implicat peste 35 de participanți din Republica Moldova și Turcia și a asigurat coerența și rigoarea metodologică a demersului de cercetare.

Universitatea Tracia a contribuit substanțial la etapa de cercetare de teren, prin organizarea unui studiu aprofundat în satul Kadidondurma, unde au fost realizate opt interviuri individuale și șase grupuri focale, în scopul colectării de date reprezentative privind starea limbii și culturii găgăuze în contextul turc. Colaborarea dintre instituțiile partenere a culminat cu organizarea unui atelier online final, care a facilitat schimbul de experiență, metodologii și perspective științifice între specialiștii implicați în proiect.

V) Pregătirea cercetătorilor în cadrul proiectului prin doctorat/postdoctorat

Informația lipsește din raport.

Punctaj mediu acordat: 25,4

Concluzii, recomandări: În anul 2025, proiectul a parcurs cu succes etapa de cercetare fundamentală, realizând o evaluare complexă și comparativă a situației limbii și culturii găgăuze în Republica Moldova și Turcia. Principalele rezultate constau în constituirea unui corpus empiric amplu, instruirea unei echipe de cercetători în metodologia calitativă și cercetare-acțiune participativă, precum și dezvoltarea unei infrastructuri de diseminare (arhivă digitală, materiale educaționale și produse media). Importanța teoretică a proiectului rezidă în adaptarea metodologiilor contemporane la studiul comunităților lingvistice minoritare, oferind un model replicabil pentru cercetări similare. Din perspectivă aplicativă, rezultatele creează premise reale pentru politici educaționale și culturale mai bine fundamentate, pentru consolidarea identității comunitare și pentru valorificarea bilingvismului ca resursă. Totodată, cooperarea internațională a consolidat calitatea științifică a cercetării și transferul de expertiză. Implicarea directă a comunităților locale a sporit legitimitatea socială a rezultatelor. Aceste elemente creează condiții favorabile pentru implementarea sustenabilă a modelului în etapa următoare.

Din raport nu este clar despre bilingvism, care este a doua limbă la care se face referință.

Se propune calificativul general: BINE

Raport aprobat

Conducătorul

Secției Științe Sociale, Economice,
Umanistice și Arte a AȘM

mem. cor. Ion HADÂRCĂ

Secretar Științific al Secției Științe Sociale, Economice,
Umanistice și Arte a AȘM

dr. Natalia PROCOP